

Barne- og familiedepartementet
Epost: postmottak@bfd.dep.no

Asker, 10. mai 2021

KOMMENTARER BARNELOVUTVALGET NOU 2020: 14 NY BARNELOV

Verdialliansen håper at disse kommentarene kan legges til saken:

1: SPRÅK

Sitater fra utvalgets rapport:

Utvalgets primære standpunkt er at barnelovens terminologi bør være kjønnsnøytral slik at benevnelsene «mor», «far» og «medmor» ikke benyttes i loven. I tillegg til ønsket om å inkludere alle former for familier er det viktig for utvalget å gå lenger i likestilling mellom heterofile og homofile par som kan bli foreldre etter loven.

Av kapasitetshensyn har utvalget likevel ikke gjennomført den kjønnsnøytrale terminologien fullstendig i lovutkastet, men utvalget har forsøkt å bruke fellesbetegnelser som erstatning for ordene «mor», «far» og «medmor» der det er mulig

NOU 2020: 14, side 18

<https://www.regjeringen.no/contentassets/677d13eae68c463fa5c2cbb2f9b54e82/no/pdfs/nou202020200014000dddpdfs.pdf>

Utvalget har vurdert benevnelser som «fødeforelderen» og «den andre forelderen», men er usikker på hvordan disse vil bli mottatt og fremmer derfor ikke forslag om dette.

NOU 2020: 14, side 120

<https://www.regjeringen.no/contentassets/677d13eae68c463fa5c2cbb2f9b54e82/no/pdfs/nou202020200014000dddpdfs.pdf>

Utvalget ønsker å tilstrebe en lov som i størst mulig grad inkluderer ulike familiekonstellasjoner. Utvalget vurderer at det ikke er nødvendig at bestemmelsen viser til «kvinnen» som føder barnet, men at det heller skal vises til «den» som føder barnet.

Bestemmelsen vil da inkludere de juridiske menn som føder barn. Når det er mulig å endre juridisk kjønn og fortsatt føde barn, ser utvalgets flertall ikke gode grunner for at bestemmelsen skal begrenses ved å kun omtale kvinner

NOU 2020: 14, side 125

<https://www.regjeringen.no/contentassets/677d13eae68c463fa5c2cbb2f9b54e82/no/pdfs/nou202020200014000dddpdfs.pdf>

VERDIALLIANSEN KOMMENTERER

Utvalgets anbefalinger og intensjoner om et kjønnsnøytralt språk inngår ikke i mandatet, og er ikke i samsvar med barnets beste.

Ideologiske skolering av befolkningen ved å innføre språk og begreper som ikke er forankret i biologisk kjønn som realitet vil etter vår vurdering øke omfanget av kjønnsinkongruens, uro og negativt kroppspress for barn og ungdom.

Utvalget opplyser om sin lansering av begrepet «*fødeforelderen*». Begrunnelsen for at begrepet ikke foreslås er ikke betryggende. Intensjonen er presentert, og utvalget anbefaler et system med brukertesting av ord for kjønnsnøytral språkbruk.

Det er svært uheldig at Barnelovutvalget så offensivt har misbrukt mandatet til å fremme en radikal endringsambisjon for samfunnets språk og lovregulering om familie, kjønn, identitet og etablering av farskap og morskap. Med dette har Barnelovutvalget tatt fokus fra andre forhold i utvalgets mandat som har mer virkelighetsnær betydning for barns virkelige liv.

Barn og familier som er i livs- og familiesituasjoner som utfordrer samfunnets allmenne språk og forståelse av kjønn, kan behandles med respekt og anerkjennelse uten at deres virkelighet skal normere, reformere og deregulere hele samfunnets språk og lovgivning.

Forslaget om at barneloven skal ha bestemmelser som «*inkluderer juridiske menn som føder barn*» er som en visjon av en totalitær og tom fremtidsstat der det absurde er satt i system.

Barnelovutvalget er for øvrig i konflikt med lov om endring av juridisk kjønn, som i § 6 regulerer grenser for når det juridiske kjønn legges til grunn:

§ 6. Rettslige konsekvenser av å endre juridisk kjønn

Det juridiske kjønn skal legges til grunn ved anvendelsen av andre lover og forskrifter. Fødselskjønnet skal likevel legges til grunn dersom det er nødvendig for å etablere foreldreskap og foreldreansvar etter barneloven. En person som endrer sitt juridiske kjønn, beholder rettigheter og plikter som følge av farskap, morskap eller medmorskap. Regler som gjelder om eller for en kvinne som føder barn, gjelder på samme måte for en person som føder barn etter å ha endret juridisk kjønn.

Lov om endring av juridisk kjønn § 6
<https://lovdata.no/lov/2016-06-17-46/§6>

Menn kan ikke føde barn, uansett språklige konstruksjoner som kobles til begrepet «*mann*».

2: HVA ER FORELDRESKAP?

Barnelovutvalget gir inntrykk av uklarhet om hva som er utgangspunktet for barnekonvensjonens definisjon og forståelse av hvem som er barnets foreldre:

Det er ikke åpenbart hvem som er «foreldre» etter barnekonvensjonens artikkel 7 nummer 1. Begrepet kan både ha en biologisk, juridisk og psykologisk side, og nye familiestrukturer og reprodutiv teknologi utfordrer forståelsen av begrepet.

Den biologiske dimensjonen er i alle fall omfattet, mens det er omdiskutert i teorien hvorvidt andre sider av begrepet omfattes av artikkelen. FNs barnekomité har til nå ikke gitt klar veiledning om spørsmålet, og internasjonalt er det ikke konsensus.

Uavhengig av hvem som faller inn under kategorien «foreldre» i artikkel 7, kan det hevdes at barnets rett til å bevare sin identitet etter artikkel 8 innebærer å få kjenne dem som har vært involvert i barnets tilblivelse eller omsorg

Barnelovutvalget NOU 2020: 14 side 120 - 121
<https://www.regjeringen.no/contentassets/677d13eae68c463fa5c2cbb2f9b54e82/no/pdfs/nou202020200014000dddpdfs.pdf>

VERDIALLIANSEN KOMMENTERER

En tidligere forløper til Verdialliansen – «*Nordisk nettverk for ekteskapet*» – var forberedt på denne uviljen i Norge til å presentere Barnekonvensjonen korrekt, og stilte derfor spørsmål til en rekke aktører høsten 2007 da felles ekteskapslov var på høring:

SPØRSMÅL

Henviser barnekonvensjonens forståelse av foreldreskap til biologiske foreldre?

Det ble også stilt spørsmål om assistert befruktning til lesbiske og etablering av medmorskap, som var tema i 2008. Det presiseres at kontakten er 10 år gammel.

DANSKE UNICEF

Umiddelbart opererer konventionen med det snævre familiebegreb dvs. kernefamilien og dermed de biologiske forældre. Der var en del international polimik omkring denne definition, da konventionen blev vedtaget i 1989, og jeg ved ikke, om det kan tænkes, at forskellige lande definerer "forældre" forskelligt.

INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER I DANMARK

Efter min vurdering må forældrebegrebet som udgangspunkt forstås som de biologiske forældre. Af forskellige årsager kan forælderrollen erstattes af "legal guardians" (dødsfald m.v.), men udgangspunktet er de biologiske forældre (genetiske forældre, fødselsgivende moder, samt fader der påtog sig forælderrollen gennem samliv med moderen ved fødslen).

Mange lande har foretaget en reservation til art. 7, så det er anbefalelsesværdigt at undersøge om dette er tilfældet, når man kigger på definitionen af forældre. Ved adoption eller sæddonation og hemmeligholdelse af fædrene ophav er Børnekomiteen kritisk overfor denne politik.

Komiteen har nævnt i Concluding Observations i forhold til sæddonation:

"Concerning the right of the child to know his or her origins, the Committee notes the possible contradiction between this provision of the Convention [art. 7] with the policy of the State Party in relation to artificial insemination, namely in keeping the identity of sperm donors secret" (Norway IRCO, Add. 23, para 10. See also Denmark IRCO, Add. 33, para 11).

Og i forhold til adoption: "...With reference to art. 3 and 7 of CRC the Committee recommends that the State Party consider amending its legislation to ensure that information about date and place of birth of adopted children and their genetic parents are preserved and, where possible, made available to these children upon request and when in their best interest." (Georgia IRCO, Add. 124, paras. 38 and 39.m og andre)" Som det kan se ser kritikken ved adoption noget mindre, men alligevel påpeges det. Jeg mener ikke at de lande du nævner har foretaget reservation i forhold til art. 7. Norge udtalt kritik af andre landes reservation (eks. Iran).

REDD BARNA - NORGE

1: Artikkel 7 slår fast at barnet fra fødselen av har rett til å kjenne sine foreldre, så langt det er mulig. Det er i juridisk litteratur antatt at det artikkelen tar sikte på, er retten til kunnskap om sine biologiske foreldre. Retten til å kjenne sine foreldre som artikkel 7 gir barnet, gjelder bare "så lang det er gjørlig". Hva som er "gjørlig", vil bero på forholdene i det enkelte land.

2: Under forarbeidende til barnekonvensjonen ble ikke kunstig inseminasjon diskutert. Det vil derfor være opp til hvert enkelt land å tolke artikkelen på dette punkt.

SVERIGES BARNEOMBUDSMAN

Jag har läst ditt e-postbrev med frågor föräldrabegreppet och dess betydelse enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Texten i artiklarna 7, 8 och 9 i konventionen utgår från det biologiska föräldraskapet. Det sociala föräldraskapet omnämns inte uttryckligen i barnkonventionens artiklar. I Unicefs Implementation Handbook betonas dock att begreppet "föräldrar" i artiklarna 7 och 8 ska tolkas att innefatta både genetiska, biologiska och psykologiska föräldrar.¹[1]

Ett objektivt svar på hur assisterad befruktning ska värderas i enlighet med barnkonventionen bör du söka i Implementation Handbook eller i kommentarer och protokoll från Barnrättskommittén i Geneve, The UN Committee on the Rights of the Child.

UTENRIKSDEPARTEMENTET I OSLO

Hei, jeg kan dessverre ikke gi deg et kort svar på dette. Under følger en redegjørelse for teksten i artikkel 7. Da denne konvensjonsteksten ble opprettet, var det i utgangspunktet biologiske foreldre man hadde i tankene, for å sikre stabilitet for barn gjennom kunnskap om sitt opphav.

Mange land ønsket å reservere seg mot teksten pga hemmelig adopsjon og beskyttelse for donorer. De viste også til at artikkel 9 handler om barnas rett til å ikke bli atskilt fra sine foreldre. Dermed ble teksten "as far as possible" inkludert.

I Norge, når det gjelder sæddonorer og anonymitet, trådte en bestemmelse i kraft i 2005 som slår fast at barn født etter assistert befruktning ved hjelp av donorsæd har ved fylte 18 år rett til å få opplysninger om sædgivers identitet. Endringene har sin bakgrunn i anbefalinger fra FNs barnekomite og en fornyet fortolkning av barnets rett til å kjenne sine foreldre etter barnekonvensjonens artikkel 7.1.

BARNEOMBUDET I NORGE

Angående barnekonvensjonen artikkel 7: Du stiller to spørsmål. For det første spør du om barnekonvensjonens forståelse av foreldreskap henviser til biologiske foreldre. Artikkel 7 gir barnet så langt det er mulig rett til å kjenne sine foreldre og få omsorg fra dem. Det fremgår ikke av bestemmelsens ordlyd om det her siktes til bare biologiske foreldre, eller om også andre som har en foreldrerolle omfattes.

En vid forståelse av begrepet foreldre i artikkel 7 vil sammenfalle med slik det er naturlig å tolke begrepet i andre artikler i konvensjonen, eksempelvis artikkel 9 (om separasjon fra foreldre) og artikkel 10 (om familiegjenforening). Det sentrale i disse bestemmelsene er å skjerme barnet mot separasjon fra personer som innehar en foreldrerolle.

Man finner støtte for en slik tolkning av konvensjonen i Unicef Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child s. 117. Her fremgår det at begrepet "foreldre" i artikkel 7 har blitt forstått til både å inkludere biologiske foreldre, personer som rettslig sett anses å være foreldre ved fødsel (eksempelvis fedre som er gift med mor på fødselstidspunktet) og barnets sosiale foreldre (personer som har hatt omsorg som foreldre for et barn i barndommen). Det sentrale er med andre ord at barnet har hatt en tilknytning til personene som foreldre, og begrenser seg ikke til kun omfatte biologiske foreldre.

Du spør også om en systemisert anvendelse av assistert befruktning for lesbiske par vil komme i konflikt med artikkel 7 (1). Dette vil så vidt vi forstår være et spørsmål om artikkel 7 er til hinder for at myndighetene legger til rette for assistert befruktning fordi myndighetene dermed vil bidra til at barn fødes uten at det legges opp til at barnet skal ha en relasjon til den biologiske faren.

Barneombudet kan ikke se at det er av relevans i denne sammenheng om det er snakk om heterofile eller lesbiske par som får assistert befruktning. Spørsmålet knytter seg snarere til i hvilken grad artikkel 7 vil være til hinder for at man benytter anonyme sæddonorer. Ny bioteknologilov fra 2003 opphevet muligheten for å benytte anonyme sæddonorer i Norge. Det ble i utarbeidelsen av loven lagt stor vekt på barnets rett til å kjenne sine foreldre etter barnekonvensjonen artikkel 7. Barn har dermed rett til å få vite sædgivers identitet når barnet fyller 18 år. Foreldre, både biologisk mor - og eventuell sosial far eller mor - har et særlig ansvar for å gi barnet mulighet til å kjenne sitt biologiske opphav.

JURIDISK FAGPERSON

I forbindelse med utarbeidelsen av konvensjonen var ikke dette noe tema, og etter hva jeg er kjent med har heller ikke komiteen kommet med noen general comments (genrelle tolkningsuttalelser) vedrørende dette, - og det er dermed overlatt til den enkelte nasjonalstaten å avgjøre dette.

Når det gjelder assistert befruktning av den type som er tillatt i Norge, - inseminasjon (og relevant her) av donorsæd, så er det jo ikke lenger adgang til anonymitet etter bioteknologiloven slik det var før, og dette kan jo sees som et skritt i retning av din ønskede forståelse.

På den annen side må man jo ta med i betraktning at mange barn i tradisjonelle ekteskap ikke kjenner sitt korrekte biologiske foreldreskap, ettersom farskapet normalt fastsettes etter "pater est", altså avledet av ekteskap med mor, - dessuten, når det gjelder mor, så er hun etter norsk lov "kvinna som føder barnet". Dersom mor har vært i utlandet og mottatt donoregg så beskytter norsk lov altså et genetisk uriktig morskap.... Denne problemstillingen er altså uendelig bredspektret hvis man først analyserer den, - og det er spennende, men også ganske svimlende... Dette er store og vanskelige spørsmål og fint med alle slags innspill og meninger...

Verdialliansen erkjenner at deregulering av bioteknologiloven, metoder for assistert befruktning og fastsettelse av farskap og morskap utfordrer barnekonvensjonens intensjon og utgangspunkt om å gi barn rett til kjennskap og omsorg til sine biologiske foreldre.

Når barn faktisk har andre omsorgspersoner med daglig foreldreansvar enn siden biologiske foreldre, så skaper det en legitim utfordring av barnekonvensjonens utgangspunkt. Barn har behov for trygghet og forutsigbarhet som krever at juridisk foreldreskap kan fastsettes tidlig.

Utfordringene med å balansere hensynet til barnekonvensjonens art. 7.1 og enkelte barns og familiers virkelighet, løses ikke ved å fremstille Barnekonvensjonene ut fra politiske og ideologiske hensiktsmessighetsvurderinger. Det er bedre å åpent erkjenne dilemmaer, og heller argumentere for nødvendighetene av løsninger som utfordrer barnekonvensjonen.

3: JURIDISK FORELDRESKAP

Verdialliansen oppfatter at Barnelovutvalgets forslag vil likestille kriterier for etablering av farskap, morskap og juridisk foreldreskap uavhengig av biologisk foreldreskap med biologisk foreldreskap.

VERDIALLIANSEN KOMMENTERER

Norsk lov bør regulere farskap, morskap og juridisk foreldreskap med utgangspunkt i det biologiske foreldreskapet. Avvik fra dette bør reguleres ved adopsjon med hjemmel i adopsjonsloven, ikke ved tildeling av juridisk foreldreskap direkte av annen lov.

Med vennlig hilsen
VERDIALLIANSEN

Jan Harsem, daglig leder

Verdialliansen - Nettverk for kristne verdier og menneskerettigheter – skal fremme og forsvare kristne verdier i samfunnet. Verdialliansen skal også fremme og forsvare kristen tro, identitet og verdigrunnlag som legitimt og beskyttet av menneskerettighetenes diskrimineringsvern.

VERDIALLIANSEN

Nettverk for menneskerettigheter og kristne verdier

ORG.NR.: 913 714 547

POST: Postboks 23 • 1371 Asker • Norge

WEB: www.verdialliansen.no / FACEBOOK: <https://www.facebook.com/verdialliansen>

EPOST: post@verdialliansen.no / TLF.: 0047 - 95 77 11 99